

NBA-Bestuursvisie op beroep en beroepsorganisatie

Reactie NBA Young Profs

Aanleiding

Als onderdeel van haar visietraject heeft het NBA bestuur in oktober 2017 het visiedocument 'NBA-Bestuursvisie op beroep en beroepsorganisatie' ter consultatie voorgelegd aan haar leden.

Gedurende het visietraject hebben wij als NBA Young Profs al op diverse momenten onze bijdrage kunnen leveren aan de visie. Zo hebben wij een schriftelijke reactie gegeven op het arenarapport van november 2016 en zijn wij betrokken geweest bij de verbredings- en verdiepingssessies. Tevens hebben twee young profs deelgenomen aan de themagroepen Beroep en Beroepsorganisatie 3.0. Tot slot hebben wij naar aanleiding van het visiedocument een gesprek gehad met het NBA bestuur. In dit document hebben wij onze reactie op het visiedocument opgenomen.

Als NBA Young Profs staan wij voor de toekomst van ons beroep. Wij onderschrijven daarom ook het belang van een goede visie op de toekomst van het beroep en de beroepsorganisatie. Wij zien veel ontwikkelingen op het beroep en de beroepsorganisatie afkomen. Om in te spelen op deze ontwikkelingen is verandering nodig.

Visie NBA Young Profs

In juli 2017 hebben wij vanuit de NBA Young Profs onze visie op het beroep gedeeld. Hieronder is de eerste paragraaf uit onze visie opgenomen:

"Vanuit de drie pijlers Innovatie, Educatie en Cultuur geven de NBA Young Profs hun visie op het accountantsberoep. De invloed van de young professional, de trots op ons beroep en het vertrouwen staan hierbij centraal. Vertrouwen zal onlosmakelijk verbonden blijven met het accountantsberoep. Van oudsher is de accountant de aangewezen persoon om zekerheid te geven bij betrouwbare informatie voor het maatschappelijk verkeer. Dit zal ook op de (middel)lange termijn de kern van het accountantsberoep blijven."

Wij zijn verheugd om de essentie van ons beroep, alsmede diverse thema's die wij hebben benoemd in onze visie ook terug te zien in het visiedocument van het NBA bestuur. Wel zien wij nog mogelijkheden om het visiedocument verder aan te scherpen en sommige ambities te verhogen. Wij hebben dit hieronder nader uitgewerkt.

Essentie van het beroep

Het eerste deel van het visiedocument benoemt de pluriformiteit binnen ons beroep en beschrijft de essentie van het beroep. Wij vinden dat twee belangrijke factoren ons bindt als accountant: het toevoegen van betrouwbaarheid aan informatie en de fundamentele beginselen uit de VGBA. Wat ons betreft mogen de fundamentele beginselen nog nadrukkelijker in het document worden vermeld als factor dat ons bindt.

De fundamentele beginselen vormen de basis wat ons tot accountant maakt. Ongeacht je rol, als openbaar accountant, intern- of overheidsaccountant of als accountant in business dien je je aan deze beginselen te houden. Buitenstaanders mogen ons ook houden aan deze beginselen. Dit onderscheidt ons en zorgt binnen het beroep ook voor verbinding. Dit blijkt wat ons betreft ook goed uit de toelichting bij de VGBA. Wij hebben de relevante passages uit deze toelichting als bijlage bij onze reactie opgenomen.

Deze verbinding binnen het beroep mag van ons ook meer in het gehele document worden benadrukt. Juist de pluriformiteit maakt ons beroep sterk, zolang wij in staat zijn de verbinding en samenwerking met elkaar op te zoeken.

Een belangrijk element in de essentie van ons beroep is het publiek belang. In het visiedocument ontbreekt de zichtbare inbreng van externen. Een visie op een beroep dat het publiek belang dient, kan onzes inziens niet zonder inbreng vanuit dit publieke belang. Uit het gesprek dat wij met het NBA bestuur hebben gevoerd is gebleken dat op diverse punten in het proces externe stakeholders zijn betrokken. Ons advies is om deze input en betrokkenheid ook zichtbaar terug te laten komen in het visiedocument.

Koers uitzetten

Het visiedocument beschrijft een aantal ontwikkelingen die op ons beroep afkomen. Vanuit daar zijn vijf thema's benoemd. Wij denken dat de ontwikkelingen en de benoemde thema's de kern van ons beroep voldoende raken. Wel plaatsen wij bij de onderstaande thema's nog opmerkingen.

Maatschappelijke relevantie

De ambities en de toelichting op dit thema beschrijven wat ons betreft de verbinding in de beroepsgroep waar wij voor staan. Door samen te werken binnen de keten kunnen wij een belangrijke bijdrage leveren, zowel aan specifieke sectoren, als ook aan de algemene economie. Maar tegelijk kan het uitwisselen van kennis ook ieders eigen rol versterken, zowel in de interne en externe controle, als ook in de rol van de gecontroleerde.

Kwaliteit onomstreden

Wat ons bindt als accountants als het gaat om kwaliteit is de verslaggeving van een onderneming aan de buitenwereld. Vanuit de historie is dit sterk gericht op financiële verslaggeving, maar de laatste jaren is een duidelijke trend zichtbaar dat ook niet-financiële informatie van belang is voor de buitenwereld. Stakeholders nemen hierdoor ook toe, het draait niet enkel meer om financiers als banken en aandeelhouders. Ook de maatschappij en maatschappelijke organisaties hechten steeds meer waarde aan (niet-financiële) informatie van ondernemingen.

Daarmee ligt ook bij de gehele beroepsgroep de taak om zorg te dragen voor een goede kwaliteit van deze informatie, als opsteller maar ook als controleur. Binnen de beroepsgroep moet daarom ook meer de samenwerking worden aangegaan. Als iedereen binnen de keten werkt aan kwaliteitsverbetering, zal dit leiden tot een veel hoger kwaliteitsniveau van informatie, dan wanneer een groep alleen werkt aan het verbeteren van kwaliteit.

Vernieuwende kracht

De vernieuwende kracht is naar onze mening nog erg gericht op de ontwikkelingen van morgen en ziet vooral toe op digitale ontwikkelingen. We moeten ons als beroep echter ook gaan richten op de ontwikkelingen van overmorgen. Ontwikkelingen die we momenteel nog niet kunnen voorzien. Innoveren moet hiervoor meer in het DNA van de accountant komen te zitten. In de eigen omgeving moet hier meer ruimte voor worden gecreëerd. Maar ook innovatie is juist een thema waarbij de samenwerking moet worden gezocht binnen de beroepsgroep. Ontwikkelingen gaan dermate snel, dat het als individuele organisatie simpelweg niet mogelijk is om op alle gebieden in te spelen en te innoveren. Samenwerken is hierin essentieel. Nieuwe ontwikkelingen raken niet enkel het werk van de accountant. Het raakt het financiële stelsel, de economie en de maatschappij.

Lerend beroep

Het thema lerend beroep mag van ons nog veel ambitieuzer. Wij staan voor een basisopleiding met één opleidingstitel, gevolgd door verschillende specialisaties. Vergelijkbaar met het opleidingsmodel bij artsen. In de basisopleiding moeten de kerncompetenties worden opgenomen. Naast de reeds benoemde IT en regiefunctie is ethiek een zeer belangrijke kerncompetentie die nog duidelijker mag worden ingebed in de opleiding. Waar staat de accountant voor en hoe vul je als accountant de fundamentele beginselen in, ongeacht de rol waarin je komt te werken.

Specialisaties maken de opleiding flexibeler. Nieuwe ontwikkelingen kunnen sneller worden omgezet naar een opleidingsprogramma, waardoor het opleidingsprogramma ook actueel blijft.

Beroepsorganisatie 3.0

Het document beschrijft ook een visie op de toekomst van de beroepsorganisatie. Wij vinden dat de huidige beschrijving nog teveel uitgaat van bestaande kaders; de wettelijke taken van de beroepsorganisatie en de wettelijke en huidige indeling van de ledengroepen. Wij roepen op om vanuit de visie en de essentie van ons beroep een nieuwe beroepsorganisatie te schetsen, onafhankelijk van de bestaande kaders.

Wij vinden het van groot belang dat de focus ligt op de visie op ons beroep. Om de discussie hierover zuiver te houden, stellen wij voor de twee onderdelen in het visiedocument los te koppelen van elkaar en de visie op de beroepsorganisatie in een los document te beschrijven en mee te nemen in de uitwerking van de ambities.

Amsterdam, 30 november 2017,
Namens Adviescommissie NBA Young Profs,
Arthur van Bommel
Voorzitter

Bijlage - Toelichting bij de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants

Algemeen

Deze verordening gaat uit van de gedachte dat de professionele dienst die de accountant uitvoert zijn gedrag moet bepalen en dat dit gedrag niet primair wordt bepaald door een ledengroep waarvan een accountant lid is. Zowel openbaar accountants als accountants in business kunnen bijvoorbeeld beiden in de rol van een ingehuurde consultant overige opdrachten uitvoeren. Het is dan maatschappelijk niet uit te leggen dat deze accountants verschillend reageren op bijvoorbeeld niet-integer gedrag van de cliënt in het kader van cliënt- of opdrachtacceptatie. Daarnaast komt het steeds vaker voor dat accountants parttime verschillende rollen vervullen (parttime openbaar accountant en daarnaast intern accountant, of als financieel professional, accountant in business). De beginselen in deze verordening maken dan ook geen onderscheid naar ledengroepen.

Toelichting bij artikel 2

Een kenmerk van het accountantsberoep is de aanvaarding van de verantwoordelijkheid om in het algemeen belang te handelen. Derhalve bestaat de verantwoordelijkheid van een accountant niet louter uit het vervullen van de behoeften van een individuele cliënt of werkgever.